

Nežít si něco mezi čtyřmi stěnami

Benediktus je komunita lidí s mentálním postižením a bez něj, kteří žijí každodenní život ve vzájemném společenství. Skrze vztahy založené na důvěře v Boha se snaží nacházet jedinečnost každého člověka a žít život v jeho plnosti. Na to, jak se žije v takovém společenství, jsme se zeptali manželů **Radky a Martina Jindrových**, kteří tuto „káru“ táhnou již mnoho let.

?? Byl dříve jen úmysl nebo jste hned od počátku věděli, že půjdete podle vzoru Jeana Vaniera?

Radka Benediktus byl založen v roce 2000 v Chotěboři s cílem vytvořit dům, kde by ve společenství žili lidé s postižením a bez něj. Už v začátcích se jeho zakladatelé nechali inspirovat myšlenkami Archy Jeana Vaniera. My jsme se k Benediktu připojili o čtyři roky později, byli jsme u registrace prvních sociálních služeb i prvních cest do evropských komunit Archy. Od roku 2006 jsme začali postupně rekonstruovat a zabydlovat bývalou faru v Modletíně, také jsme se pustili do záchrany sousedního objektu bývalých lázní, které byly určeny k demolici. Od roku 2014 manžel komunitu vede. Následující roky jsme naplnili kapacitu chráněného bydlení a v bývalých lázních zprovoznili terapeutické dílny a zázemí pro dobrovolníky.

?? Proč jste si vybrali právě práci s mentálně postiženými lidmi?

Radka Já jsem vystudovala sociální práci a k této cílové skupině jsem se dostala jakoby náhodou, když jsem hledala práci. A manžel přišel přese mne. Ale ve skutečnosti si práce s lidmi s mentálním postižením možná vybrala nás. Já jsem měla u nás ve vesnici kamarádka s mentálním

postižením a v příbuzenstvu jsem měla strýce s tělesným postižením, s oběma jsme se měli moc rádi. Proto mi lidé s nějakým druhem postižení přišli blízcí. Ale skutečně jsem se do nich „zamilovala“ až na prvním táboře v Benediktu, kdy jsem jim dělala asistentku, připravovala pro ně hry atd. Byla tam úžasná parta dobrovolníků a lidi s postižením byli jedni z nás, vůbec jsme necítili rozdíl a to nám zůstalo.

?? Společenství s lidmi s postižením ovlivňuje duchovní růst člověka o to více, oč jsou v něm lidé „nestandardní“, kteří mě konfrontují se situacemi, na které nejsem zvyklý, vyvádí mě svými reakcemi ze zajetých kolejí, dávají zrcadlo mojí lidskosti.

?? V čem je práce s nimi jiná než se zdravými?

Martin Omezení při mentálním postižení jsou rozmanitá a o to víc je třeba brát každého člověka individuálně, postupně

ho poznávat a podle toho s ním pracovat. Očekávat nečekané. Člověk musí být více trpělivý, tolerantní, musí často věci opakovat, snažit se mluvit jednoduše, být srozumitelný. Musí být alespoň trochu otevřen jejich vnímání světa, přizpůsobovat k tomu své jednání, ale především, musí je vnímat jako člověka se stejnou hodnotou a důstojností jakou mám já sám.

?? Dají se vést vaši klienti k Bohu tak, že chápou, o co jde?

Radka Každý člověk má v sobě duchovní rozměr, lidé s postižením nevyjímaje. Už to v nich je. Prakticky se to projevuje tak, že se rádi modlí, účastní se mší svatých a chválových setkání. Umí i poprosit za odpuštění, ví, kdy je něco špatně. Samozřejmě jsou jejich projevy jiné, jejich modlitby jiné. Ale přesto myslím, že chápou, o co jde, i když vnitřní víra každého člověka je trochu tajemstvím. Ve spolupráci s knězem, který komunitu doprovází, pracujeme s některými klienty na tom, aby si uvědomovali význam svátosti a účastnili se jich.

?? Jak vaši klienti chápou svět a Boha?

Martin Asi jednodušeji, nerozumí už všem pravidlům, strukturám, systémům, ale velice dobře chápou vztahy, domov,

◻ Společný oběd

◻ Požehnáni od Jirky během přání k narozeninám

zázemí, bezpečí, přátelství, blízkost, radost, hudbu atd. A Boha poznávají skrze to vše. Myslím, že si občas uvědomí, že nás něco přesahuje. Vědí, že základ je rodina, že se musí pracovat, ale taky že je dobré se po práci bavit, mít dobré přátele a vědí, že je dobré se modlit a chodit do kostela.

◻ V čem je vaše komunita jiná než podobná zařízení?

Radka Naše práce spočívá na vzájemných vztazích. V naší identitě máme napsáno, že jsme komunita lidí s mentálním postižením a bez něj, kteří žijí život ve vzájemném společenství. Skrze vztahy založené na důvěře v Boha se snažíme nacházet jedinečnost každého člověka a žít život v jeho plnosti. Toto myslím plně vystihuje to, co se snažíme žít. Přesto, že musíme dodržovat zákony a být profesionály, tak se ale můžeme spolehnout jeden na druhého, mít tým skvělých lidí, kteří mají rádi svoji práci. Naše komunita patří do celosvětové organizace Archa (L'Arche) se sídlem ve Francii, která sdružuje na 150 komunit po celém světě. A být součástí této komunity znamená určitou značku kvality práce s lidmi s mentálním postižením. V Čechách jsme dvě takové komunity, druhá je ve středních Čechách a úzce spolu spolupracujeme. Nevím úplně, jak to probíhá v jiných zařízeních, ale co jsem jen nahlédla do některých, myslím, že je to leckdy o spěchu, splnění povinností

a pravidel na úkor skutečného zájmu o člověka. Ráda bych se mýlila. Skrze vztah může nastat posun v životech lidí s postižením i bez něj. Každý člověk v komunitě může do tohoto společenství něco dávat, ale i přijímat a nechat se obohatit, otevřít srdce. Není to jen o poskytování péče někomu potřebnému, ale pracujeme jako společenství, kde každý bere svůj díl práce, odpovědnosti, důležitosti, ať už je jeho omezení jakékoli.

◻ Jak vaše práce ovlivňuje váš život soukromý?

Radka Velmi. To, že oba s manželem pracujeme v komunitě, tak je vlastně součástí našeho života. Dokonce jsme se přestěhovali, abychom bydleli blíž komunitě. Stále nám dává smysl být součástí takovéto komunity, nechat se obohacovat, obdarovávat a zároveň něco investovat do společenství s druhými. Ale už jsme se také za ty roky naučili nenosit si práci domů a dělat si prostor na trávení volného času mimo komunitu, abychom si odpočinuli, užili si čas spolu a rozvíjeli i jiné kontakty.

◻ A jak ovlivňuje váš život duchovní?

Martin Také velmi. Jakékoli společenství nebo rodina ovlivňuje duchovní růst člověka. Společenství s lidmi s postižením asi ještě více, o co více jsou v něm lidé „nestandardní“, kteří mě konfrontují se situacemi, na které nejsem zvyklý,

vyvádí mě svými reakcemi ze zajetých kolejí, dávají zrcadlo méj lidskosti. To je „katalyzátor“ pro vlastní reflexi. Co jsem Bohu ještě nevydal, aby to mohl proměňovat. Kde jsou moje zranění, která Ježíš chce zahojit, třeba i skrze blízkost člověka s postižením. Jak se neopírat jen o vlastní moudrost a snahu, ale očekávat Toho, který všechno tvoří nové. Jak se nebát vlastní autority, ve správnou chvíli říct rázné slovo a uvést věci na pravou míru. Říct promiň, když vlastní chybou ublížím druhému. Odpustit, neschovávat si zášť a muniti „na příště“. To jsou některé momentky z našeho duchovního bojiště. Důvěra k milujícímu Bohu dává základ pro důvěru a lásku jeden k druhému. A to působí život. On přišel, abychom měli život a měli ho v hojnosti, nebo ne?

Radka Díky Benediktu jsme poznali bohatství a poklady katolické církve. Bůh nás ke katolíkům postupně převedl z protestantské církve, kde jsme v Něho uvěřili. A jsme vděční, že díky Benediktu můžeme svoji víru žít a prohlubovat každý den, můžeme zažívat zázraky, můžeme se společně modlit za naši práci, za lidi, kteří nám jsou svěření. A můžeme vnímat i to, jak nevěřící lidé, kteří k nám přicházejí, mohou zakusit dotek něčeho, co dříve nepoznali. Občas k nám přicházejí lidé, kteří by do kostela nešli, ale k nám přijdou z různých důvodů. Jsou to třeba rodiče klientů, podnikatelé, kteří nám chtějí pomoci nebo lidé, kteří přijdou na

Ⓜ Koncert BeneBendu ve Francii

Ⓜ Výlet do Zlatých hor

akce, které pořádáme. Snažíme se být co nejvíce otevřeni pro okolí, veřejnost, proto v našem areálu děláme množství akcí, například svatoanenskou pouť, adventní setkání, Pašijové divadlo a další.

77 Asi je příjemné prožívat víru i na pracovišti.

Martin Je velmi osvobozující, že člověk může žít svoji víru i na pracovišti, nemusí dělat žádné kompromisy, nečelí posměchu, ale naopak se může vzájemně posilovat s kolegy ve sdílení víry. Samozřejmě, že u nás všichni zaměstnanci ani klienti nejsou věřící, ale když k nám někdo přichází, říkáme mu, že potřebujeme otevřenost a respekt ke křesťanskému fungování komunity. A s tím se většinou setkáváme. Je to samozřejmě určitá třetí plocha, ale zároveň i obohacení pro obě strany.

77 Jak bere váš syn vaši práci a postižené lidi?

Martin Máme jedenáctiletého syna, který v komunitě vyrůstá od malička, je zapojen do veškerého dění a akcí. Od workcampů, dobrovolnických akcí, přes přípravu poutě, přes denní život až po absolvování cest po Evropě do komunit Archy. Spřátelenou komunitu Archy, se kterou hodně spolupracujeme, máme až v daleké Bretani a proto už ve svých třech letech absolvoval cestu až tam. Jsme vděční, že lidé s postižením jsou pro něj

úplně normální kamarádi, s kterými hraje fotbal, člověče nebo maluje. Má je rád. Jsme rádi, že je to pro něj obohacení už od dětství.

77 Je duchovní směřování komunity zásadním směrem vaší práce?

Radka Archa a tedy i Benediktus stojí na čtyřech hlavních pilířích: je to profesionalita, společenství, duchovní život a přesah navenek. Ani jeden z pilířů nesmí chybět. Duchovní základ je jasný, bez něj nejde nic. Jsme vděční za nově posvěcenou kapli přímo v srdci naší komunity. Ale být profesionály v sociální práci je pro nás také stěžejní, tzn. vyškolený tým lidí, který se pravidelně vzdělává, mít registrované sociální služby, držet se standardů v sociální práci, mít dobrou správní radu, která nám pomáhá udržovat směr. A pak je důležitý rozměr společenství, to znamená: žít a pracovat spolu, mít společné obědy, modlitby, slavení (slavíme narozeniny všech lidí, co jsou u nás), jet na výlet, zajít si na kafe atd. A na neposledním místě je to přesah ven. Nebýt uzavřeni, nežít si něco mezi čtyřmi stěnami. Ale zvát k nám lidi, ukazovat jim na dary lidí s postižením. Prodáváme naše krásné výrobky z dílen na trzích, máme kapelu BeneBend, kde hrají i lidé s postižením, pořádáme kulturní akce. Pravidelně k nám jezdí koordinátor z Archy a spolupracujeme také s dalšími komunitami. Spolupracujeme s různými organizacemi v okolí, se školami, jezdí

k nám pravidelně studenti na praxe, nově i bohoslovci. Rádi bychom v budoucnu také nabídli prostor pro duchovně sloužící osoby k například týdennímu pobytu jako dobrovolníka, případně jako součást nějaké externě vedené duchovní obnovy.

77 Jak se na komunitu dívají úřady?

Martin Na poli sociální práce působíme už 20 let. Máme pravidelné dotace od státu, kraje, velmi dobrou spolupráci s Krajem Vysočina i městem Chotěboř. Máme registrované sociální služby, to znamená, že když kraj povolí registraci, tak si také za ní stojí. Spolupracujeme s úřadem práce a dalšími, podílíme se na práci MAS Podhůří Železných hor. Myslím, že jsme s úřady partneři. Vědí, že nejsme nějaký zájmový spolek, ale že poskytujeme bydlení, práci a služby lidem s postižením, což je pořád nedostatkovým zbožím.

77 Jak vám mohou pomoci solidaritou lidé?

Radka Jsme vděční za jakoukoliv dobrovolnickou pomoc, ať už to, že někdo přijede a připravuje s námi akce pro veřejnost, třeba pečovat buchtu, nebo s námi jede na tábor nebo přijede pomoc kopat díry pro svody na dešťovou vodu, a nebo nám něco nafotí, udělá webové stránky a podobně. Například teď k nám přijede osmdesátiletý pán z Brna na týden, bude nám pomáhat se vším, co bude potřeba v údržbě. Slyšel hrát náš BeneBend,

(Nahrávání CD BeNEBEnd

který vystupoval pro seniory a rozhodl se zapojit.

Martin Určitě potřebujeme stabilizovat síť pravidelných drobných dárců, abychom nebyli tolik závislí na nejistých dotacích a mohli spravedlivě odměnit zaměstnance. A máme ještě jeden sen. V našem areálu komunity v Modletíně je ještě jeden chátrající dům a ten toužíme opravit, aby tam mohli žít další lidé s postižením. Protože poptávka po bydlení dospělých lidí s mentálním postižením, o které se jejich rodiče už nemohou starat, je pořád značně vyšší, než co můžeme poskytnout. Další informace o možnostech podpory najdete na našem webu www.benediktus.org.

(Průvod Božího těla v Modletíně

?? Jaký mají vnitřní život lidé s mentálním postižením?

Martin To je velmi individuální. Někteří jsou velmi citliví, vycítí napětí, křivdu, když se někdo cítí špatně, tak hned vědí a jdou ho obejmout, i když jim nikdo nic neřekl.

Také jsou ohromně vtipní, zažíváme s nimi velkou legraci, kterou nezkaží.

Nedávno jsme byli na mši svaté v kostele a jeden z nich se snažil zpívat z plna hrdla, dokonce se díval do zpěvníku paní, která seděla vedle něj, přesto, že neumí číst. Celý kostel včetně té paní zpíval známou mariánskou píseň „Maria, ó matičko“ a náš klient na celé kolo zpíval,

(Kamarádky během oslavy narozenin

„Maria, ó mlátičko...“ „Ten stejný kluk každou modlitbu místo „amen“ končí slovem „A ven!“, tak to bereme jako takový pokyn jít pracovat, zejména když se modlíme na začátku dne.

Ale také jsou někdy smutní nebo naštvaní, aniž by uměli vysvětlit proč. A to je těžší. Zejména u klientů s autismem.

?? Překvapují vás i po letech?

Radka Ano. Máme teď nejmladší klientku Rozku, ta se učí anglicky, hraje na kytaru.

Umějí se omluvit, když to člověk nečeká, umějí pochválit, pomoci..

?? Jak byste charakterizovali vaše vzájemné vztahy s nimi?

Radka Jako přátelské. S jednou klientkou se známe velmi dlouho, žije u nás řadu let, je nejstarší v naší komunitě a je zde nastálo, opatrovnice bydlí daleko. Jsme na sebe hodně zvyklé. Vždy když se probudí, volá moje jméno a tím vzbudí celý dům, k radosti ostatních obyvatel.

?? Co je centrem dění ve vašem zařízení?

Martin Práce, vztahy, modlitba, tak bychom to asi jednoduše řekli.

(Workcamp s dobrovolníky